

WATERBEHEERPROGRAMMA 2016-2021

**Nota van beantwoording en wijzigingen
26 november 2015**

1. INLEIDING

Inspraakperiode

Van 9 februari t/m 23 maart 2015 heeft het ontwerp-Waterbeheerprogramma 2016-2021 zes weken ter inzage gelegen voor de inspraak. Tijdens deze periode van terinzagelegging zijn 10 zienswijzen kenbaar gemaakt. In deze Nota van beantwoording en wijzigingen zijn de zienswijzen samengevat en beantwoord. Per zienswijze is aangegeven of de beantwoording al dan niet aanleiding geeft het ontwerp-Waterbeheerprogramma aan te passen.

Lijst van insprekers en ontvankelijkheid

De volgende particulieren en instanties hebben (op volgorde van datum ontvangst) een zienswijze over het ontwerp-Waterbeheerprogramma kenbaar gemaakt:

- 01 Adviesgroep Borm & Huijgens, Etten-Leur
- 02 Gemeente Oud-Beijerland, Oud-Beijerland
- 03 Gemeente Goeree-Overflakkee, Middelharnis
- 04 Particulier*
- 05 Sportvisserij Zuidwest Nederland, Drimmelen
- 06 LTO Noord, Haarlem
- 07 Watersportvereniging Binnenmaas, Mijnsheerenland
- 08 Wijkoverleg Rijsoord/Wijk-Idee-Team Rijsoord, Rijsoord-Ridderkerk
- 09 Gemeente Nissewaard, Spijkenisse
- 10 Gemeente Hellevoetsluis, Hellevoetsluis

Alle zienswijzen zijn binnen de inspraaktermijn kenbaar gemaakt en derhalve ontvankelijk.

Afstemming inspraakreacties

Van 22 december 2014 t/m 22 juni 2015 hebben onder meer het ontwerp-Nationaal Waterplan en de Stroomgebiedbeheerplannen Maas en Rijn-West (Kaderrichtlijn Water) ter inzage gelegen. Daarnaast heeft de provincie Zuid-Holland van 9 januari t/m 19 februari 2015 de Voortgangsnota Europese Kaderrichtlijn Water ter inzage gelegd alsmede de zogenaamde "factsheets" die de ligging, doelen en maatregelen bevatten voor alle KRW-waterlichamen in Zuid-Holland, waaronder de waterlichamen in het gebied van Hollandse Delta.

Gebleken is dat diverse personen/instanties die hebben ingesproken op het ontwerp-Waterbeheerprogramma van Hollandse Delta tevens een zienswijze over een van bovengenoemde plannen kenbaar hebben gemaakt. Zowel via de KRW-overlegstructuur in het stroomgebied Rijn-West als via de Unie van Waterschappen is de beantwoording van deze reacties afgestemd. Het resultaat van de afstemming is verwerkt in deze Nota van beantwoording en wijzigingen.

Ambtshalve aanpassingen

Naast de aanpassingen die voortkomen uit de beantwoording van de zienswijzen wordt het ontwerp-Waterbeheerprogramma ook op een aantal andere onderdelen (ambtshalve) gewijzigd. Een overzicht van deze wijzigingen is opgenomen in de Nota van beantwoording en wijzigingen.

Procedure

Op 16 december 2014 hebben Dijkgraaf en Heemraden het Waterbeheerprogramma in ontwerp vastgesteld en op 29 januari 2015 heeft de Verenigde Vergadering kennis genomen van het ontwerp-Waterbeheerprogramma. Daarna heeft de inspraakprocedure plaatsgevonden, waarvan deze Nota van beantwoording en wijzigingen het resultaat is.

De Nota van beantwoording en wijzigingen wordt samen met het ontwerp-Waterbeheerprogramma ter definitieve vaststelling voorgelegd aan de Verenigde Vergadering. Daarna worden de wijzigingen verwerkt in de tekst van het Waterbeheerprogramma en worden de indieners van een zienswijze per brief geïnformeerd over de beantwoording daarvan. Eerder al ontvingen zij een ontvangstbevestiging waarin bovenstaande procedure is toegelicht.

De definitieve vaststelling van het Waterbeheerprogramma behoeft geen goedkeuring meer van de provincie en er zijn geen mogelijkheden voor bezwaar en beroep. Het nieuwe Waterbeheerprogramma treedt op 1 januari 2016 in werking.

* op grond van de Wet bescherming persoonsgegevens is het niet toegestaan persoonsgegevens (naam, adres en woonplaats) van natuurlijke personen te verwerken zonder bijvoorbeeld een wettelijke grondslag, dringende noodzaak of toestemming van de betreffende personen. In deze Nota van Beantwoording en wijzigingen wordt hieraan voldaan door de particuliere indiener van een zienswijze te anonimiseren.

2. SAMENVATTING EN BEANTWOORDING ZIENSWIJZEN

Nr.	Indiener Onderwerpen	Samenvatting	Beantwoording Conclusie
01	Adviesgroep Borm & Huijgens ETTEN-LEUR		
01.1	<i>Doorwerking Deltaprogramma en Nationaal Waterplan</i>	Inspreker merkt op dat de landelijke overheid gebrekkig anticipeert op problemen m.b.t. waterveiligheid, zoetwatervoorziening en milieu. Gesteld wordt dat het Deltaprogramma en het Nationaal Waterplan niet voldoen en dat daardoor de waterbeheerplannen van de waterschappen op de verkeerde leest worden geschoeid.	In een op Prinsjesdag 2014 afgesloten bestuursovereenkomst zijn Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen overeengekomen de deltabeslissingen en de voorkeursstrategieën uit het Delta-programma in hun eigen plannen vast te leggen. Hollandse Delta is betrokken bij de totstandkoming van het Deltaprogramma, heeft in dat kader invloed kunnen uitoefenen en ziet geen aanleiding af te wijken van genoemde bestuursovereenkomst. <i>De zienswijze geeft geen aanleiding het ontwerp-WBP aan te passen.</i>
01.2	<i>Zeesluizen Nieuwe Waterweg</i>	Gewezen wordt op de door de Tweede Kamer aangenomen motie-Geurts over het onderzoeken van de aanleg van zeesluizen in de Nieuwe Waterweg, die een gunstige wending zou geven aan het Deltaprogramma. Inspreker verzoekt in het waterbeheerplan rekening te houden met dit mogelijke toekomstbeeld.	Volgens het ontwerp-Nationaal Waterplan blijft de Rijn-Maasdelta ook op lange termijn beschermd met een afsluitbare, volledig open stormvloedkering in de Nieuwe Waterweg en is de aanleg van zeesluizen in de planperiode 2016-2021 niet aan de orde. Hollandse Delta ziet dan ook geen aanleiding in het Waterbeheerprogramma nu al rekening te houden met dit mogelijke toekomstbeeld. <i>De zienswijze geeft geen aanleiding het ontwerp-WBP aan te passen.</i>
01.3	<i>Kritiek Deltaprogramma en Nationaal Waterplan</i>	In een bijlage bij de zienswijze wordt aangegeven op welke onderdelen het Deltaprogramma en het Nationaal Waterplan niet voldoen, waarbij inspreker tevens verwijst naar in totaal 25 eerder verschenen opmerkingen, inrichtingssuggesties en artikelen.	De inhoud van de bijlage bij de zienswijze en de overige opmerkingen, inrichtingssuggesties en artikelen waar inspreker naar verwijst is gericht op het Deltaprogramma en het Nationaal Waterplan. Omdat gebleken is dat inspreker ook (en inhoudelijk identiek) heeft gereageerd op het ontwerp-Nationaal Waterplan, verwijst Hollandse Delta op dit onderdeel naar de reactie van de rijksoverheid op de zienswijze die inspreker kenbaar heeft gemaakt over het Nationaal Waterplan. <i>De zienswijze geeft geen aanleiding het ontwerp-WBP aan te passen.</i>
02	Gemeente Oud-Beijerland OUD-BEIJERLAND		
02.1	<i>Deltabeslissing ruimtelijke adaptatie; waterstructuurvisie</i>	Inspreker wijst op de deltabeslissing ruimtelijke adaptatie en het voornemen van het waterschap om in dit verband een eigen waterstructuurvisie op te stellen. Verzocht wordt de gemeente te betrekken bij de totstandkoming van deze visie. Daarbij heeft een regionale aanpak, zoals bij de samenwerking in de afvalwaterketen, de voorkeur.	Op dit moment is nog niet bekend hoe het proces rondom het opstellen van de waterstructuurvisie zal worden ingericht. Het is echter zeker de bedoeling de gemeenten hierbij te betrekken, waarbij een regionale aanpak denkbaar is. <i>De zienswijze geeft geen aanleiding het ontwerp-WBP aan te passen.</i>

Nr.	Indiener <i>Onderwerpen</i>	Samenvatting	Beantwoording <i>Conclusie</i>
02.2	<i>Regionale keringen; terminologie</i>	Inspreker verzoekt aan te geven of met de op kaartbijlage 4 als 'secundaire keringen' aangegeven waterkeringen de compartimenteringskeringen worden bedoeld waarover in de tekst van het Waterbeheerprogramma wordt gesproken.	Met de in kaartbijlage 4 genoemde 'secundaire keringen' worden inderdaad de compartimenteringskeringen bedoeld. <i>De zienswijze geeft geen aanleiding het ontwerp-WBP aan te passen.</i>
02.3	<i>Regionale keringen; normering; wanneer op orde</i>	Het beleid van het waterschap om door het uitoefenen van invloed te bereiken dat normen voor regionale waterkeringen realistisch en uitvoerbaar zijn wordt onderschreven. Inspreker wijst op de zorgen die zijn uitgesproken in het kader van het Deltaprogramma Rijnmond-Drechtsteden, waarin wordt gesteld dat regionale dijken 'op orde' zouden moeten zijn. Onduidelijk is echter wanneer dat laatste het geval is.	Van de regionale waterkeringen is een deel (i.c. de boezemkaden) reeds genormeerd en in 2013 getoetst. Trajecten die in deze toetsing zijn afgekeurd, zullen in 2020 weer aan de norm voldoen en daarmee 'op orde' zijn. Momenteel wordt in kaart gebracht welke maatregelen daar voor nodig zijn. De overige regionale waterkeringen (i.c. de compartimenteringskeringen) zijn op dit moment nog niet genormeerd. Naar nut en noodzaak daarvan loopt op dit moment nog een onderzoek van de provincie. Zodra bekend is welke compartimenteringskeringen een norm krijgen zullen deze door Hollandse Delta worden getoetst en indien bepaalde trajecten worden afgekeurd zullen passende maatregelen worden genomen zodat ook deze waterkeringen weer 'op orde' zijn; een jaartal kan hierbij nog niet worden genoemd. <i>De zienswijze geeft geen aanleiding het ontwerp-WBP aan te passen.</i>
02.4	<i>Regionale keringen; normering; landschap</i>	De niet-primaire dijken in de Hoeksche Waard zijn veelal bebouwd en beplant en spelen een essentiële rol in de beleving van het landschap. Hoewel erop gerekend wordt dat de voor deze dijken vast te stellen normen geen aantasting van deze rol tot gevolg hebben, brengt inspreker dit aspect toch onder de aandacht.	Zoals hiervoor al is opgemerkt loopt naar nut en noodzaak van de normering van compartimenteringskeringen nog een (technisch) onderzoek. Zodra dit onderzoek is afgerond zal de provincie, als bevoegd gezag, voorstellen doen voor het al dan niet normeren van deze keringen. Tijdens dit (bestuurlijk-juridische) traject kan de gemeente het belang van de compartimenteringskeringen voor de beleving van het landschap kenbaar maken. <i>De zienswijze geeft geen aanleiding het ontwerp-WBP aan te passen.</i>
03	Gemeente Goeree-Overflakkee MIDDELHARNIS		
03.1	<i>Minimale waking overstorten</i>	In bijlage 5 van het Waterbeheerprogramma is opgenomen dat de minimale waking van een overstort 25 cm moet zijn. Verzocht wordt deze 25 cm niet meer te noemen; deze norm is te hard om problemen doelmatig op te lossen en is van te grote invloed op rioolberekeningen.	De uitgangspunten in Bijlage 5 (waaronder de waking bij overstorten) moeten gezien worden als een beoordelingskader, en in de bijlage is reeds aangegeven dat dit kader ruimte biedt voor maatwerk op het moment dat in de belangenafweging tussen gemeente en waterschap de doelmatigheid van maatregelen onder druk komt te staan. Dit principe zal in Bijlage 5 expliciet worden weergegeven. <i>De zienswijze geeft aanleiding het ontwerp-WBP aan te passen:</i> In Bijlage 5 zal verduidelijkt worden op welke wijze het beoordelingskader afvalwaterketen gebruikt moet worden.

Nr.	Indiener Onderwerpen	Samenvatting	Beantwoording Conclusie
04	Particulier		
04.1	<i>Loodverlies sportvisserij</i>	<p>Inspreker merkt op dat in het ontwerp niet wordt ingegaan op loodverlies door sportvissers, de grootste bron van loodverontreiniging naar het oppervlaktewater. Er wordt niet over sportvissers gesproken en te veel wordt gedacht dat sportvissen geen problemen veroorzaakt. Inspreker wijst op diverse toepassingen van lood in de sportvisserij waarbij onbedoeld of bewust lood in het water wordt achtergelaten. Opgemerkt wordt dat lood een prioritair stof in de KRW is en er wordt gewezen op de emissieregistratie (mei 2014) van Deltares waaruit naar voren komt dat de sportvisserij de grootste bron van loodverontreiniging in water is. Inspreker noemt alternatieven voor vislood en diverse mogelijkheden om loodverlies te doen stoppen.</p> <p>Het standpunt van waterschappen dat de verontreiniging met prioritair stoffen adequaat is aangepakt als aan de normen van het Bkmw wordt voldaan wordt niet onderschreven. Inspreker wijst op de KRW en andere richtlijnen waarin als doelstelling is opgenomen om lozingen van prioritair (gevaarlijke) stoffen stop te zetten of geleidelijk te beëindigen. Verzocht wordt in het WBP in ieder geval aandacht te besteden aan de loodproblematiek van sportvissers en aan te geven welke maatregelen zijn voorzien.</p>	<p>Het is Hollandse Delta bekend dat loodverlies door sportvissers een diffuse belasting betekent voor het oppervlaktewater en de waterbodem. Het waterschap gaat echter niet over de toelating van lood voor gebruik in de sportvisserij; dit is een rijksaangelegenheid. Voor het overige wordt verwezen naar de brief die Hollandse Delta d.d. 2 maart 2015 heeft verzonden als reactie op een eerdere brief van inspreker, die betrekking heeft op hetzelfde onderwerp. Tevens wordt verwezen naar de reactie van de rijksoverheid op de zienswijze die inspreker eveneens over dit onderwerp kenbaar heeft gemaakt over het Nationaal Waterplan c.q. de Stroomgebied-beheerplannen.</p> <p><i>De zienswijze geeft geen aanleiding het ontwerp-WBP aan te passen.</i></p>
05	Sportvisserij Zuidwest Nederland DRIMMELEN		
05.1	<i>Beleefbaarheid water</i>	<p>Inspreker verzoekt meer aandacht te besteden aan de beleefbaarheid van water. Voor sportvissers is dat een water waar:</p> <ul style="list-style-type: none"> - hengelsport is toegestaan; - hengelsport mogelijk is; - vis gevangen kan worden. 	<p>Het toestaan van hengelsport is geregeld via een vergunningenstelsel, waarbij de eigenaar van het viswater een belangrijke rol speelt. In de wateren waarvan Hollandse Delta eigenaar is, is het visrecht veelal verhuurd aan hengelsportverenigingen en beroepsvissers, die vervolgens vergunningen uitgeven. In de meeste wateren is hengelsport dan ook toegestaan en mogelijk. Ook kan er in het algemeen vis gevangen worden; het uitzetten van vis is echter geen taak van het waterschap.</p> <p><i>De zienswijze geeft geen aanleiding het ontwerp-WBP aan te passen.</i></p>
05.2	<i>Algemene wensen</i>	<p>Verzocht wordt rekening te houden met de volgende onderwerpen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - bereikbaarheid en bevisbaarheid, beide aspecten nemen af; - niet overal helder, plantenrijk water, er is behoefte aan een variatie aan watertypen; - voorkomen en/of mitigeren van vismigratieknelpunten door realisatie van visvriendelijke gemalen, vispassages bij kunstwerken en (speciaal voor paling) glasaalgoten; 	<p>Met genoemde zaken is bij het opstellen van het Waterbeheerprogramma rekening gehouden, maar dat wil niet zeggen dat volledig aan alle wensen tegemoet kan worden gekomen. Zo heeft het waterschap meestal geen zeggenschap over het aanliggend grondgebruik en ook niet over de toegankelijkheid van de oevers van viswateren.</p> <p style="text-align: right;"><i>(vervolg z.o.z.)</i></p>

Nr.	Indiener Onderwerpen	Samenvatting	Beantwoording Conclusie
		<ul style="list-style-type: none"> - de notitie "Belangrijke waterbeheerkwesties", die samen met Sportvisserij Nederland is opgesteld. 	<p>In het beheersgebied van Hollandse Delta is voorts een groot aantal watertypen aanwezig; het oppervlaktewater zal naar verwachting dan ook niet overal helder en plantenrijk worden.</p> <p>In de planperiode zal nader onderzoek worden uitgevoerd naar de aanwezigheid en noodzaak om vismigratieknelpunten op te lossen.</p> <p><i>De zienswijze geeft geen aanleiding het ontwerp-WBP aan te passen.</i></p>
05.3	<i>Specifieke opmerkingen</i>	<p>Op de tekst van het ontwerp-Waterbeheerprogramma maakt inspreker de volgende specifieke opmerkingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Blz. 24, samenwerking: gewezen wordt op de slapende visstandbeheercommissies. Het wordt logisch gevonden hierin een doorstart te maken. b) Blz. 39, Basisinrichting watersysteem: verzocht wordt bij de inrichting rekening te houden met wensen van de hengelsport en bereik- en bevisbaarheid. c) Blz. 50, Basiswaterkwaliteit: verzocht wordt niet overal te streven naar helder, plantenrijk water, er is behoefte aan een variatie aan watertypen. d) Blz. 57, Functies: uitwerken functie hengelwater. e) Blz. 72, Beschrijving: opgemerkt wordt dat de chemische kwaliteit tegenwoordig geen belemmering meer is voor de visstand. f) Blz. 72, Lange-termijndoel: niet de visstand bepaalt de staat van een watersysteem, het watersysteem bepaalt hoe de visstand eruit ziet. g) Blz. 72: met uitsluitend het vispasseerbaar maken van nieuwe gemalen wordt de lat erg laag gelegd. Naast vispasseerbaar dienen gemalen ook visvriendelijk te zijn. Verzocht wordt om betrokken te worden bij het op te stellen vismigratieplan. 	<p>Beantwoording specifieke opmerkingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Een doorstart maken met VBC's acht Hollandse Delta pas zinvol als er meer duidelijk is over de taakverdeling tussen waterschap en de hengelsportsector bij het visstandbeheer. Eerst wordt de aankomende wijziging van de Visserijwet afgewacht. b) Waar mogelijk zal bij de inrichting van het watersysteem rekening worden gehouden met de bereik- en bevisbaarheid. Zoals hiervoor opgemerkt heeft het waterschap daar niet altijd zeggenschap over en ook de kosten spelen hierbij een rol. c) Het streven naar helder en plantenrijk water komt voort uit de maatlaten die op landelijk niveau voor de beoordeling van de waterkwaliteit worden opgesteld. 'Streven naar' betekent echter niet dat dit overal gerealiseerd kan/zal worden. d) De functie hengelwater is niet nader uitgewerkt omdat daartoe geen wettelijke verplichting bestaat. e) Van deze opmerking is kennis genomen. f) Hollandse Delta stemt in met deze opmerking. Het lange-termijndoel voor visstandbeheer zal hierop worden aangepast. g) Sportvisserij Zuidwest Nederland zal worden betrokken bij het opstellen van het vismigratieplan. <p><i>De zienswijze geeft aanleiding het ontwerp-WBP aan te passen:</i> Het lange-termijndoel voor visstandbeheer wordt gewijzigd in "De visstand voldoet aan de doelstellingen van de Kaderrichtlijn Water". De tekst van het WBP wordt hier ook op aangepast.</p>
06	LTO Noord HAARLEM		
06.1	<i>Calamiteitenzorg</i>	<p>Inspreker verzoekt om betrokkenheid bij ontwikkeling van plannen rondom calamiteitenzorg vanuit grondbeheer en kennis van het gebied. Aandacht wordt gevraagd voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> - het kader waarbinnen bij calamiteiten keuzes gemaakt worden ten gunste van het algemeen belang en ten koste van de agrarische sector; - de rol van de agrarische sector bij calamiteiten; 	<p>In het kader van de evaluatie aanpak wateroverlast 13 oktober 2013 zijn voor leden van LTO Noord bijeenkomsten gehouden waarop aandachtspunten voor (en eventuele zorgen over) de aanpak van wateroverlast konden worden aangegeven. Naar aanleiding van deze bijeenkomsten is een overzichtskaart gemaakt van door het waterschap reeds gedefinieerde opstelplaatsen voor noodpompen.</p> <p style="text-align: right;"><i>(vervolg z.o.z.)</i></p>

Nr.	Indiener Onderwerpen	Samenvatting	Beantwoording Conclusie
		<ul style="list-style-type: none"> - de communicatie met de agrarische sector; - het meewegen van financiële gevolgen bij het afwegen van algemene en agrarische belangen. <p>Vanwege de specifieke rol en belangen van agrariërs bij calamiteiten wordt om overleg verzocht.</p>	<p>Ook is een kaart gemaakt van door leden van LTO Noord aangedragen locaties die, volgens deze leden, ook of meer effect hebben. De effectiviteit van deze mogelijke opstelplaatsen voor noodpompen is door Hollandse Delta doorgerekend en bij de actualisering van het Calamiteitenbestrijdingsplan Watersystemen in 2014 zijn aangepaste overzichtskaarten van vaste en mogelijke opstelplaatsen van noodpompen bij wateroverlast opgenomen. Het Calamiteitenbestrijdingsplan Watersystemen wordt jaarlijks geactualiseerd. Hierover kunnen desgewenst zienswijzen door (leden van) LTO Noord worden uitgebracht. In het periodiek bestuurlijk overleg met LTO Noord kan de ontwikkeling van plannen rondom calamiteitszorg bovendien altijd worden geagendeerd en besproken en daarbij kunnen tevens de (beleids)kaders worden toegelicht waarbinnen de calamiteitenbestrijding door het waterschap wordt voorbereid, uitgevoerd en geëvalueerd en hoe de afweging van belangen daarbij plaatsvindt.</p> <p><i>De zienswijze geeft geen aanleiding het ontwerp-WBP aan te passen.</i></p>
06.2	<i>Water en ruimte</i>	<p>Inspreker benadrukt dat ruimtelijke ontwikkelingen t.b.v. het watersysteem ten koste gaan van ruimte voor de agrarische sector en verzocht wordt bij integrale afwegingen de gevolgen in beeld te brengen en gezamenlijk te zoeken naar maatregelen die de agrarische sector versterken.</p> <p>Opgemerkt wordt dat aanleg van nieuwe natuur (compensatie) uitstraling heeft op het omliggend agrarisch productiegebied. Inspreker verzoekt bij uitvoering van de waterschapstaken ook economische en agrarische belangen mee te wegen.</p> <p>Verzocht wordt bij ontwikkelingen aan de dijk schaduwwerking voor de landbouw te voorkomen, zo veel mogelijk te vermijden dan wel te compenseren en de gevolgen in kaart te brengen.</p>	<p>Bij het treffen van maatregelen dient Hollandse Delta zich te beperken tot zijn kerntaken op het gebied van waterveiligheid, watersysteem en zuivering van afvalwater. Het waterschap heeft geen directe taken of bevoegdheden ten aanzien van ruimtelijk-economische (agrarische) ontwikkelingen en gaat ook niet over de aanleg van nieuwe natuur; dit is een zaak van Rijk, provincie en gemeente.</p> <p>Bij de uitoefening van zijn taken tracht Hollandse Delta schade te voorkomen. Indien aan de orde zal eventuele schade volgens geldende regelingen worden gemitigeerd of gecompenseerd.</p> <p><i>De zienswijze geeft geen aanleiding het ontwerp-WBP aan te passen.</i></p>
06.3	<i>Voldoende water; basisinrichting watersysteem, normen en kaders</i>	<p>Inspreker merkt op dat in het gebied veel wisselteelt plaatsvindt, waardoor het systeem van normen voor landgebruik niet eenduidig is te gebruiken. Niet ingestemd wordt met de omschrijving van grasland, waarbij de norm alleen van toepassing is van 1 april tot 1 oktober. Naar aanleiding van een zienswijze op de Waterverordening heeft de provincie deze termijn aangepast naar 1 maart tot 1 oktober; inspreker verzoekt deze termijn over te nemen in het WBP. Normaanpassing kan alleen aan de orde zijn voor zeer beperkte, specifiek aangeduide peilgebieden waar kosten voor het behalen van de norm buitenproportioneel hoog zijn, en na discussie met agrarische ondernemers in een gebiedsproces.</p>	<p>De tekst van het ontwerp-Waterbeheerprogramma was nog gebaseerd op de tekst van de ontwerp-Waterverordening. De betreffende passages van het WBP zullen in overeenstemming worden gebracht met de uiteindelijk vastgestelde tekst van de Waterverordening.</p> <p>In gevallen waar aanpassing van de generieke norm(en) wordt voorgesteld zal het waterschap, zoals de Waterverordening voorschrijft, een gebiedsproces doorlopen en overleg voeren met belanghebbenden, waartoe ook de agrarische ondernemers behoren. Daarna zal het voorstel ter besluitvorming aan de provincie worden voorgelegd.</p> <p style="text-align: right;"><i>(vervolg z.o.z)</i></p>

Nr.	Indiener Onderwerpen	Samenvatting	Beantwoording Conclusie
		Verzocht wordt de normwijziging niet toe te passen op agrarische erven en andere functies in het gebied; bebouwing dient een hogere bescherming te krijgen dan het omringend landgebruik en verzocht wordt hier met een duidelijk kader invulling aan te geven.	<i>De zienswijze geeft aanleiding het ontwerp-WBP aan te passen:</i> Het Waterbeheerprogramma zal in overeenstemming worden gebracht met de vastgestelde tekst van de Waterverordening.
06.4	<i>Voldoende water; basisinrichting watersysteem; toetsen en inspecteren</i>	Inspreker juicht het in beeld brengen van de nieuwe klimaatscenario's toe zodat weer een actueel inzicht in de wateropgave ontstaat. Verwacht wordt dat deze opgave zal zijn toegenomen en daarom wordt, vooruitlopend op de uitkomsten, gepleit voor vergroting van de waterafvoer. Inspreker merkt op dat aanvoer van goede kwaliteit zoet water steeds met de grootste inzet gedaan wordt en ook dat wateroverlast in het stedelijk gebied binnen datzelfde gebied dient te worden opgelost.	Of de wateropgave daadwerkelijk is toegenomen zal moeten blijken uit de toetsing van het watersysteem aan de nieuwe klimaatscenario's. Hollandse Delta gaat niet op de uitkomsten van deze analyse vooruit lopen, te meer omdat sprake kan zijn van zeer locatiespecifieke omstandigheden. Het waterschap spant zich inderdaad in voor een zo goed mogelijke zoetwatervoorziening. Maatregelen ter voorkoming van wateroverlast worden, ook in het stedelijk gebied, bepaald volgens de trits "vasthouden-bergen-afvoeren" en worden ingevuld op basis van effectiviteit en een (maatschappelijke) kosten-batenafweging. Overigens kunnen in calamiteuze situaties andere afwegingen worden gemaakt. <i>De zienswijze geeft geen aanleiding het ontwerp-WBP aan te passen.</i>
06.5	<i>Voldoende water; faciliteren gebruiks-functies</i>	Inspreker stelt dat agrarische gebieden volledig moeten worden gefaciliteerd om optimale productieomstandigheden te creëren; het waterpeil moet hierop worden afgestemd (peil volgt functie). Wanneer verschillende functies binnen een peilgebied liggen moet het peilgebied zodanig worden aangepast dat alle functies optimaal worden gefaciliteerd.	Gebruiksfuncties, waaronder de agrarische functie, worden gefaciliteerd via peilbeheer conform peilbesluiten, die op een afgewogen manier via de zogenaamde GGOR-systematiek wordt opgesteld. In deze systematiek wordt gezocht naar een peil dat het meest recht doet aan de combinatie van functies in een gebied, waarbij de meest voorkomende functie in de regel bepalend is. Het vastleggen van de ruimtelijke (gebruiks)functies geschiedt in het bestemmingsplan. Het waterschap is daar via het watertoetsproces bij betrokken en adviseert over de toekenning van functies in relatie tot het uitvoeren van de waterschapstaken. <i>De zienswijze geeft geen aanleiding het ontwerp-WBP aan te passen.</i>
06.6	<i>Voldoende water; faciliteren gebruiks-functies, normen en kaders</i>	In de ontwerp-Waterverordening van de provincie is de verplichting peilbesluiten iedere 10 jaar te actualiseren komen te vervallen. Daarmee stemt inspreker niet in. Gesteld wordt dat er een zekere verplichte frequentie moet blijven, of een controlerende instantie die waterschappen kan verplichten een nieuw peilbesluit vast te stellen. Deze instantie moet ook beschikbaar zijn voor ingelanden.	Het waterschap is conform de Waterverordening verantwoordelijk voor het hebben van "actuele peilbesluiten die die in ieder geval toegesneden zijn op veranderingen in zowel de omstandigheden ter plaatse als de aanwezige functies en belangen". Het waterschap toetst periodiek of peilbesluiten nog actueel zijn. De provincie ziet toe op de actualiteit van peilbesluiten via jaarlijkse voortgangsrapportages en -gesprekken. De verplichting tot en controle op het herzien van peilbesluiten wordt daarmee anders, maar niet minder. <i>De zienswijze geeft geen aanleiding het ontwerp-WBP aan te passen.</i>

Nr.	Indiener <i>Onderwerpen</i>	Samenvatting	Beantwoording <i>Conclusie</i>
06.7	<i>Volgende water; faciliteren gebruiks- functies, beheer en onderhoud</i>	Inspreker verzoekt bij maaien en baggeren aansluiting te houden met zaai-, maai- en oogstmomenten van aanliggende bedrijven/percelen. Tevens wordt verzocht een brede discussie te voeren met alle betrokken partijen over beheer en onderhoud in en rond natuurgebieden.	Hollandse Delta heeft in de meerjarenonderhoudsplannen de "5-dagenregeling" vastgesteld. Deze regeling houdt in dat bij de uitvoering van het onderhoud rekening wordt gehouden met de zaai- en oogstperiode. De uitvoerende aannemer zorgt ervoor dat ná de oogst en vóór het moment van inzaaien in een tijdspanne van 5 dagen het onderhoud van de betreffende watergangen wordt uitgevoerd. Voor het opstarten van een brede discussie over het beheer en onderhoud in en rond natuurgebieden ziet Hollandse Delta op dit moment geen aanleiding. Uiteraard kan LTO Noord een dergelijke discussie ook zelf initiëren. <i>De zienswijze geeft geen aanleiding het ontwerp-WBP aan te passen.</i>
06.8	<i>Schoon water; nutriënten en meststoffen</i>	Inspreker benadrukt dat nutriënten in het water niet alleen worden veroorzaakt door de agrarische sector. Verzocht wordt inzichtelijk te maken welke natuurlijke achtergrondbelasting in en rond het water aanwezig is en de doelen hierop aan te passen zodat vervolgens bepaald kan worden welke maatregelen de agrarische sector kan nemen om uitspoeling van nutriënten te beperken.	In het KRW-maatregelenpakket van Hollandse Delta voor de periode 2016-2021 is voorzien in nader onderzoek naar het onderscheid tussen natuurlijke achtergrondbelasting en beïnvloedbare belasting. Als de resultaten van dit onderzoek bekend zijn kunnen vervolgstappen worden bepaald. Naar maatregelen die de agrarische sector zelf kan nemen kijkt Hollandse Delta met belangstelling uit. <i>De zienswijze geeft geen aanleiding het ontwerp-WBP aan te passen.</i>
06.9	<i>Schoon water; emissiereductie agrarische sector</i>	Opgemerkt wordt dat de agrarische sector zich heeft ingezet voor verbetering van de waterkwaliteit o.a. door aanscherping van het mestbeleid en diverse andere initiatieven binnen de sectoren. Ook komende periode wordt ingezet op verbetering van de waterkwaliteit. Inspreker stelt dat het aanscherpen van generiek milieubeleid niet kosteneffectief is en gepleit wordt voor gezamenlijke inzet van overheden en agrarische sector voor gebiedsgericht maatwerk conform het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer (DAW). Gewezen wordt op de GLB-middelen die het kabinet in POP heeft ondergebracht en op kansrijke maatregelen die in pilotprojecten zijn ontwikkeld. Inspreker verzoekt capaciteit en financiële middelen vrij te maken om gezamenlijk te komen tot DAW-projecten waarmee op grotere schaal maatregelen toegepast kunnen worden die bijdragen aan verbetering van de waterkwaliteit.	Hollandse Delta acht het verder beperken van de emissies uit de agrarische sector primair een verantwoordelijkheid van het Rijk en de agrarische sector zelf. Dit kan zowel generiek/landelijk als regionaal worden ingevuld. Indien de sector in het kader van het DAW met initiatieven komt, zal het waterschap bezien in hoeverre daarbij ondersteuning kan worden gegeven. Tot op heden hebben Hollandse Delta vanuit het DAW overigens nog geen initiatieven bereikt. <i>De zienswijze geeft geen aanleiding het ontwerp-WBP aan te passen.</i>
06.10	<i>Schoon water; communicatie</i>	Inspreker verzoekt de factsheets die voor KRW-waterlichamen zijn opgesteld te communiceren in gebiedsbijeenkomsten. Tevens wordt verzocht de verbetering van de waterkwaliteit uitgebreider te communiceren en de communicatie meer te richten op nutriënten die te beïnvloeden zijn.	De factsheets zijn openbaar en bevatten veel informatie. Door hun omvang en het detailniveau van de gegevens lenen zij zich minder voor presentatie in gebiedsbijeenkomsten. Hollandse Delta kiest dan ook voor andere vormen van communicatie ten aanzien van de waterkwaliteit. <i>(vervolg z.o.z.)</i>

Nr.	Indiener Onderwerpen	Samenvatting	Beantwoording Conclusie
		<p>Inspreker verzoekt bij de monitoring de ubiquitaire (alomvoorkomende) stoffen buiten beschouwing te laten zodat blijkt of de chemische kwaliteit in de waterlichamen goed is.</p>	<p>Over de verbetering van de waterkwaliteit wordt al uitgebreid gecommuniceerd. Pas na uitvoering van de onder 06.8 genoemde studie naar de achtergrondbelasting kan daarbij een beter onderscheid worden gemaakt tussen het beïnvloedbare en het niet-beïnvloedbare deel van de nutriëntenbelasting.</p> <p>De KRW-monitoring richt zich op de aanwezigheid van prioritaire stoffen in oppervlaktewater. Bij het KRW-pakket zijn ook nog stoffen opgenomen die al verboden zijn maar nog alom in het milieu gevonden worden (ubiquitaire stoffen). Hiervoor zijn geen maatregelen meer te treffen, maar zij beïnvloeden nog steeds de mogelijkheden van ecologische ontwikkeling en zijn zeker nog van belang bij de bepaling of de chemische kwaliteit goed is.</p> <p><i>De zienswijze geeft geen aanleiding het ontwerp-WBP aan te passen.</i></p>
06.11	<i>Schoon water; overige wateren</i>	<p>Inspreker stemt niet in met het vaststellen van KRW-normen voor overige wateren. Eerder is gepleit voor het beperken van maatregelen tot meren, rivieren en hoofdwatervangsten. Inmiddels blijkt dat ook maatregelen voor het beheer van kavelsloten en het gebruik van de grond nodig zijn. Afsproken is dat daarvoor weliswaar geen rapportageplicht geldt en geen normen worden gesteld, maar dat wel beleid gemaakt moet worden.</p> <p>Inspreker merkt op dat nutriëntgehalten aan sterke wisselingen onderhevig zijn door weersinvloeden en veranderd grondgebruik en dat normstelling daarom wordt afgeraden. Wel wordt opgemerkt dat door inrichtingsmaatregelen van boeren stappen gezet kunnen worden zonder generiek mest- en milieubeleid aan te scherpen.</p>	<p>Voordat de KRW zijn intrede deed kende de Nederlandse wetgeving een basiskwaliteitsdoel toe aan alle wateren. Met de komst van de KRW is, hoewel deze richtlijn voor alle wateren geldt, de focus komen te liggen op de KRW-waterlichamen waarover verantwoording aan de EU moet worden afgelegd. De doelen voor de overige wateren moeten op provinciaal en/of waterschapsniveau worden vastgelegd. Hollandse Delta heeft dat zowel in het vorige als in dit nieuwe Waterbeheerprogramma gedaan door STOWA-klasse III als basiskwaliteitsniveau voor het overig water te formuleren.</p> <p>Inmiddels is een meer op de KRW-systematiek geënte wijze van doelaflading voor het overig water beschikbaar die niet het karakter heeft van een wettelijke norm, maar wel richting biedt aan hetgeen bereikt moet worden ten aanzien van de waterkwaliteit. Daar is o.a. behoefte aan om lozingen te kunnen reguleren en beleid te formuleren. De kleinere wateren spelen immers een belangrijke rol, omdat zij in verbinding staan met de KRW-waterlichamen en dus mede bepalend zijn voor de kwaliteit daarvan. In de planperiode gaat Hollandse Delta met deze nieuwe werkwijze aan de slag.</p> <p><i>De zienswijze geeft geen aanleiding het ontwerp-WBP aan te passen.</i></p>
06.12	<i>Schoon water; inrichtingsmaatregelen</i>	<p>Opgemerkt wordt dat natuurvriendelijke oevers veelvuldig worden toegepast om de waterkwaliteit te verbeteren. Inspreker verzoekt hiervoor geen gronden aan te kopen maar ondernemers/ grondeigenaren te faciliteren zelf oevers op eigen grond aan te leggen en als groenblauwe dienst te beheren. In DAW-gebiedsprocessen kan flankerend beleid worden ontwikkeld en vastgelegd.</p>	<p>Het beleid van Hollandse Delta is op dit moment zodanig dat er geen initiatieven zijn om met groenblauwe diensten te gaan werken. Initiatieven vanuit het DAW worden evenwel met belangstelling tegemoet gezien.</p> <p><i>De zienswijze geeft geen aanleiding het ontwerp-WBP aan te passen.</i></p>

Nr.	Indiener <i>Onderwerpen</i>	Samenvatting	Beantwoording <i>Conclusie</i>
06.13	<i>Specifieke onderwerpen; visstand-beheer</i>	Gesteld wordt dat vispassage onderdeel uitmaakt van ecologisch waterbeheer. Maatregelen moeten effectief zijn en geen afbreuk doen aan de primaire doelstelling van kunstwerken in het watersysteem.	Hollandse Delta past op dit moment op bescheiden schaal maatregelen toe om de vispasseerbaarheid te vergroten. Nader onderzoek in de planperiode zal moeten uitwijzen of extra maatregelen noodzakelijk zijn. Daarbij staat effectiviteit voorop en voorzieningen mogen inderdaad niet ten koste gaan van de primaire (waterstaatkundige) doelstelling van het kunstwerk. <i>De zienswijze geeft geen aanleiding het ontwerp-WBP aan te passen.</i>
06.14	<i>Financiële aspecten</i>	Inspreker verzoekt aan te geven hoe de extra bedragen die nodig zijn voor uitvoering van de maatregelen gedekt worden. Gesteld wordt dat dekking van de middelen meegenomen moet worden in de discussie over de wijziging van de kostentoedeling.	De dekking van (extra) bedragen voor de uitvoering van de maatregelen vormt onderdeel van Kadernota en Programma-begroting voor de jaren 2016 en verder. Voor wat betreft de kostentoedeling geldt dat momenteel een nieuwe verordening wordt opgesteld die te zijner tijd ter inzage zal worden gelegd. <i>De zienswijze geeft geen aanleiding het ontwerp-WBP aan te passen.</i>
07	Watersportvereniging Binnenmaas MIJNSHEERENLAND		
07.1	<i>Binnenbedijkte Maas; hinder en bestrijding bodembepanting</i>	Inspreker wijst op het intensieve gebruik van de Binnenbedijkte Maas en de hinder die daarbij wordt ondervonden van excessieve groei van de bodembepanting, die van invloed is op het recreatieve gebruik van de Binnenmaas en op het voortbestaan van de vereniging. Het waterschap beschouwt zowel het verschijnsel als de bestrijding ervan als een incident. Het gebaar dat het waterschap in het verleden heeft gemaakt wordt gewaardeerd, maar omdat de vereniging de financiële lasten zelf niet kan dragen pleit inspreker voor uitbreiding van de zorgplicht van het waterschap voor de waterkwaliteit naar het veiligstellen van ongehinderd recreatief vaar- en verder gebruiksgenot in de gehele Binnenmaas. Gevraagd en verwacht wordt dit als verplichting in het WBP op te nemen, inclusief de financiële consequenties. De Binnenmaas wordt in het WBP immers als recreatief vaarwater benoemd.	De Binnenmaas wordt inderdaad genoemd als water waar (enige) recreatieve scheepvaart plaatsvindt. Er is echter geen sprake van een openbare scheepvaartkundige functie. In dergelijke (recreatieve) wateren heeft het waterschap dan ook geen verplichting tot onderhoudsmaatregelen ten behoeve van de scheepvaart; de mogelijkheden voor scheepvaart worden bepaald door de feitelijke toestand van het water, die het gevolg is van het waterhuishoudkundig beheer. Dat in het verleden incidenteel werkzaamheden ten behoeve van de recreatievaart hebben plaatsgevonden doet daar niet aan af en is geen reden dergelijke werkzaamheden thans als verplichting in het WBP op te nemen. Genoemde problematiek zou overigens kunnen verminderen wanneer door afname van het nutriëntgehalte ook de hoeveelheid waterplanten afneemt. In het kader van de Kaderrichtlijn Water wordt daar op ingezet. <i>De zienswijze geeft geen aanleiding het ontwerp-WBP aan te passen.</i>
07.2	<i>Binnenbedijkte Maas; structurele oplossing</i>	Omdat excessieve groei van onderwaterbepanting niet alleen in de Binnenmaas maar ook landelijk speelt verzoekt inspreker hierover samen met andere betrokken partijen tot een gestructureerd overleg te komen.	Indien sprake is van een landelijk voorkomend issue beveelt Hollandse Delta aan hiervoor op landelijk niveau aandacht te vragen. Dat kan bijvoorbeeld via de stichting Waterrecreatie Nederland waarin ook de Unie van Waterschappen participeert. <i>De zienswijze geeft geen aanleiding het ontwerp-WBP aan te passen.</i>

Nr.	Indiener <i>Onderwerpen</i>	Samenvatting	Beantwoording <i>Conclusie</i>
08	Wijkoverleg Rijsoord/Wijk-Idee-Team Rijsoord RIJSOORD-RIDDERKERK		
08.1	<i>De Waal; krabben-scheer</i>	<p>Inspreker merkt op dat in de Waal, een recreatief gebruikt binnenwater op het eiland IJsselmonde, sinds 2010 in grote hoeveelheden krabben-scheer groeit. In overleg met het waterschap is een beheerplan opgesteld en is er éénmalig geruimd/gemaaid. Daarna is er ieder jaar schouw geweest. Hoewel geen grote hoeveelheden meer boven het wateroppervlak uitkomen zijn grote delen van de bodem nog wel bedekt met deze planten. Ook andere planten kunnen het recreatief gebruik van de Waal beperken. Inspreker verzoekt continuering van het ingezette beleid op te nemen in het WBP.</p>	<p>De Waal staat in het WBP benoemd als water waar (enige) recreatieve scheepvaart plaatsvindt. Er is echter geen sprake van een openbare scheepvaartkundige functie. In dergelijke (recreatieve) wateren heeft het waterschap dan ook geen verplichting tot onderhoudsmaatregelen ten behoeve van de scheepvaart; de mogelijkheden voor scheepvaart worden bepaald door de feitelijke toestand van het water, die het gevolg is van het waterhuishoudkundig beheer. Dat in het verleden incidenteel werkzaamheden ten behoeve van de recreatievaart hebben plaatsgevonden doet daar niet aan af en is geen reden dergelijke werkzaamheden thans als verplichting in het WBP op te nemen. Genoemde problematiek zou overigens kunnen verminderen wanneer door afname van het nutriëntgehalte ook de hoeveelheid waterplanten afneemt. In het kader van de Kaderrichtlijn Water wordt daar op ingezet.</p> <p><i>De zienswijze geeft geen aanleiding het ontwerp-WBP aan te passen.</i></p>
09	Gemeente Nissewaard SPIJKENISSE		
09.1	<i>Bijlage 2; KRW-maatregelen</i>	<p>Inspreker merkt op dat een concrete maatregelenlijst ontbreekt waaruit blijkt waar de verantwoordelijkheden voor gemeenten liggen en wat de financiële consequenties zijn. Onduidelijk is de rol van het waterschap bij gemeentelijke maatregelen en welke bijdrage het waterschap van gemeenten verwacht bij uitvoering van de eigen maatregelen.</p>	<p>In bijlage 2 is een maatregelenlijst opgenomen voor het tweede Stroomgebiedbeheerplan. Deze lijst bevat geen gemeentelijke maatregelen en dus zijn er ook geen financiële consequenties voor gemeenten. Hollandse Delta verwacht van gemeenten slechts medewerking om de uitvoering van de waterschapsmaatregelen mogelijk te maken.</p> <p><i>De zienswijze geeft geen aanleiding het ontwerp-WBP aan te passen.</i></p>
09.2	<i>Onderhoud hoofdwatergangen</i>	<p>Opgemerkt wordt dat een beschrijving ontbreekt van de wijze waarop het waterschap hoofdwatergangen zal onderhouden. Inspreker verzoekt om betrokkenheid bij nieuw beleid en merkt op dat onderhoud van kant tot kant het wensbeeld van de gemeente is.</p>	<p>De wijze waarop hoofdwatergangen moeten worden onderhouden is geregeld in de legger. De keuze voor een bepaalde wijze van onderhoud wordt gebaseerd op een afweging tussen waterkwaliteits- en waterkwantiteitsdoelstellingen. De gehanteerde onderhoudsmethodiek staat omschreven in het meerjarenonderhoudsplan maaien en het meerjarenbaggerplan.</p> <p><i>De zienswijze geeft geen aanleiding het ontwerp-WBP aan te passen.</i></p>
09.3	<i>Grondwater</i>	<p>Inspreker mist een bredere visie op grondwater, dat alleen aan de orde komt bij peilbesluiten en in de afvalwaterketen. Gewezen wordt bijvoorbeeld op actief grondwaterbeheer.</p>	<p>Ten aanzien van het grondwaterbeheer stelt Hollandse Delta zich volgend op en het Waterbeheerprogramma is dan ook gebaseerd op de huidige grondwatertaken van het waterschap.</p> <p style="text-align: right;"><i>(vervolg z.o.z.)</i></p>

Nr.	Indiener <i>Onderwerpen</i>	Samenvatting	Beantwoording <i>Conclusie</i>
			Uitbreiding van taken op het gebied van grondwaterbeheer wordt op korte termijn niet voorzien en ook niet nagestreefd. <i>De zienswijze geeft geen aanleiding het ontwerp-WBP aan te passen.</i>
Gemeente Hellevoetsluis HELLEVOETSLUIS			
10.1	<i>Samenwerking</i>	Inspreker is van mening dat de samenwerking met het waterschap de laatste jaren op een laag pitje is komen te staan. Deltaprogramma en Bestuursakkoord Water vragen om een nieuwe kijk op stedelijk waterbeheer en samenwerking zowel ten aanzien van klimaatadaptatie als de waterketen.	Hollandse Delta herkent zich niet in de opmerking dat de samenwerking de laatste jaren op een laag pitje is komen te staan. Recent heeft de samenwerking, ingegeven door de afspraken uit het Bestuurakkoord Water, juist een impuls gekregen. Onderschreven wordt dat stedelijk waterbeheer en klimaatadaptatie vragen om goede samenwerking tussen gemeente, waterschap en andere betrokken partijen. Om die reden werkt Hollandse Delta graag mee aan de pilot klimaatstresstest die momenteel wordt uitgevoerd in de regio Voorne-Putten. <i>De zienswijze geeft geen aanleiding het ontwerp-WBP aan te passen.</i>
10.2	<i>Klimaatadaptatie</i>	Inspreker merkt op dat een waterstructuurvisie een goed instrument kan zijn bij het in beeld brengen van kwetsbaarheden ('weten'). Voorgesteld wordt hier samen aan te werken zodat het een visie van gemeente én waterschap is. Ook voor goede bestuurlijke samenwerking wordt gepleit.	Op dit moment is nog niet bekend hoe het proces rondom het opstellen van de waterstructuurvisie zal worden ingericht. Het is echter zeker de bedoeling de gemeenten hierbij te betrekken. Het pleidooi voor een goede bestuurlijke samenwerking wordt onderschreven. <i>De zienswijze geeft geen aanleiding het ontwerp-WBP aan te passen.</i>
10.3	<i>Waterketen</i>	Gewezen wordt op de samenwerking in de afvalwaterketen. Inspreker merkt op dat deze niet alleen over doelmatigheid gaat, maar ook over de impact op oppervlaktewater en hoe dit onderzocht kan worden waarbij bekeken is in hoeverre de aanpak in de Hoeksche Waard (ISA) bruikbaar is. Van implementatie van deze aanpak, zoals vermeld in het WBP, is echter geen sprake. Inspreker verzoekt om helderheid over ambities en doelstellingen op dit vlak.	Zowel in het Statisch als het Dynamisch deel van het Waterbeheerprogramma is aangegeven dat het waterschap in de planperiode per regio ISA wil gaan uitrollen (zie bijvoorbeeld maatregelen 8, 9, 37 en 41 van het maatregelenprogramma voor het thema Waterketen). Hiermee heeft het waterschap zijn ambitie helder aangegeven. <i>De zienswijze geeft geen aanleiding het ontwerp-WBP aan te passen.</i>
10.4	<i>Prioritaire knelpunten en KRW-maatregelen</i>	Verzocht wordt duidelijkheid te verschaffen over de aanpak van prioritaire knelpunten en KRW-maatregelen die bij gemeenten zijn neergelegd. Tevens wenst inspreker duidelijkheid over de invulling van de coördinerende taak die het waterschap heeft ten aanzien van gemeentelijke maatregelen.	In het Waterbeheerprogramma is als doel opgenomen dat bestaande prioritaire knelpunten uiterlijk in 2017 zijn opgelost en dat nieuwe knelpunten binnen 3 jaar zijn opgelost. Het oplossen van een gezamenlijk knelpunt is een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Van KRW-maatregelen die de gemeente op zich heeft genomen verwacht het waterschap dat deze tijdig worden uitgevoerd. (vervolg z.o.z.)

Nr.	Indiener <i>Onderwerpen</i>	Samenvatting	Beantwoording <i>Conclusie</i>
			<p>De coördinerende rol van het waterschap ten aanzien van gemeentelijke KRW-maatregelen bestaat uit het monitoren van en rapporteren over de voortgang.</p> <p><i>De zienswijze geeft geen aanleiding het ontwerp-WBP aan te passen.</i></p>

3. OVERZICHT VOORGESTELDE WIJZIGINGEN N.A.V. BEANTWOORDING ZIENSWIJZEN

Hieronder worden de voorgestelde aanpassingen in het ontwerp-Waterbeheerprogramma die voortkomen uit de beantwoording van zienswijzen beschreven.

Voorgestelde aanpassingen n.a.v. de zienswijze van de gemeente Goeree-Overflakkee (nr. 3)

Naar aanleiding van zienswijze 03.1 wordt voorgesteld in het ontwerp-Waterbeheerprogramma de volgende wijzigingen door te voeren:

- in Bijlage 5 zal op blz. 123, linkerkolom boven de zin "Om het gesprek... t/m ...biedt het kader ruimte voor maatwerk" een tussenkopje "Gebruik van het beoordelingskader" worden toegevoegd.

Voorgestelde aanpassingen n.a.v. de zienswijze van Sportvisserij Zuidwest-Nederland (nr. 5)

Naar aanleiding van zienswijze 05.3 wordt voorgesteld in het ontwerp-Waterbeheerprogramma de volgende wijzigingen door te voeren:

- in hoofdstuk 9, paragraaf 9.3 onder 'Lange-termijndoel' zal op blz. 72, linkerkolom de zin "Vis mag in elk geval... t/m ...ecologisch gezond watersysteem" worden vervangen door "Daarbij wordt een relatie gelegd met de KRW-doelstellingen";
- in hoofdstuk 9, paragraaf 9.3 onder 'Lange-termijndoel' zal op blz. 72, rechterkolom het lange-termijndoel voor visstandbeheer worden gewijzigd in "De visstand voldoet aan de doelstellingen van de Kaderrichtlijn Water";
- genoemde aanpassing van het lange-termijndoel wordt tevens doorgevoerd in hoofdstuk 10 (paragraaf 10.7, blz. 97) en in Bijlage 1.

Voorgestelde aanpassingen n.a.v. de zienswijze van LTO Noord (nr. 6)

Naar aanleiding van zienswijze 06.3 wordt voorgesteld in het ontwerp-Waterbeheerprogramma de volgende wijzigingen door te voeren:

- in hoofdstuk 3, paragraaf 3.2 onder 'Kaders op provinciaal en regionaal niveau' zal op blz. 22, linkerkolom, vierde alinea het jaartal "2014" vervangen worden door het jaartal "2015";
- in hoofdstuk 6, paragraaf 6.3.1 zal op blz. 43, rechterkolom, in de onderste regel van de tabel de datum "1 april" worden vervangen door "1 maart".

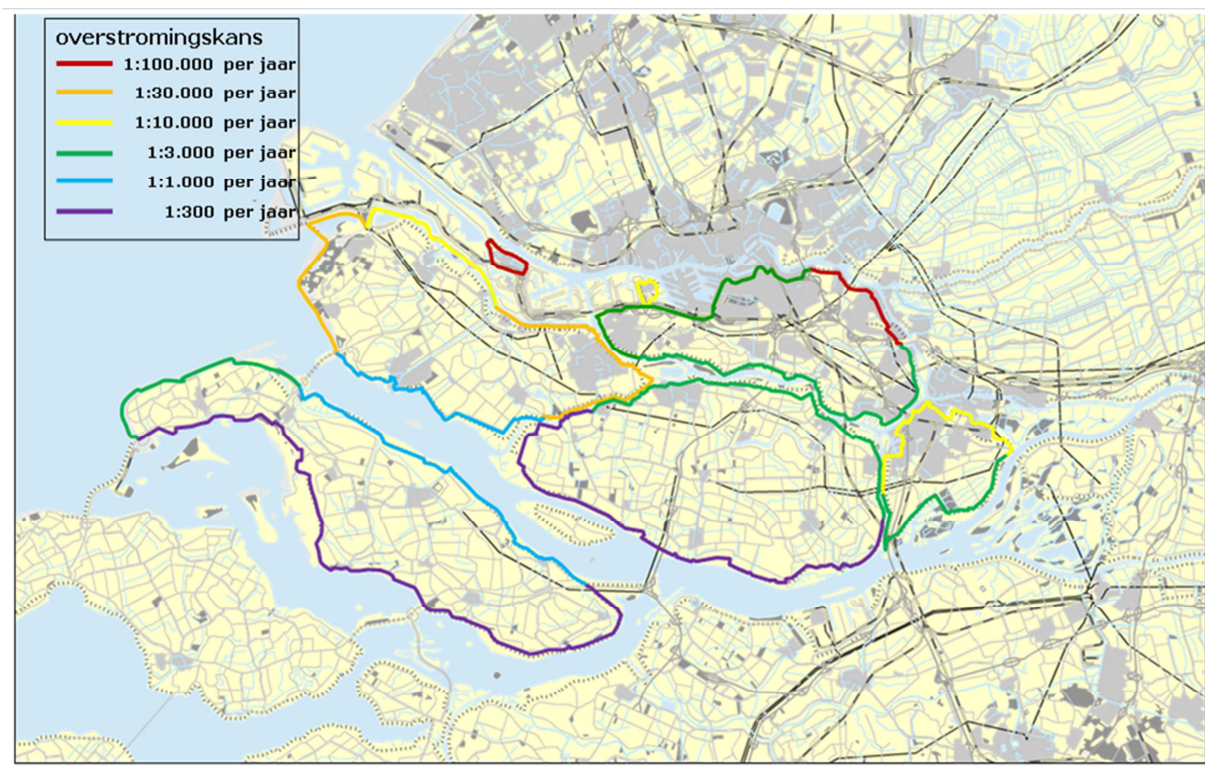
4. OVERZICHT VOORGESTELDE AMBTSHALVE AANPASSINGEN

Naast de aanpassingen zoals genoemd in de vorige paragraaf, die voortkomen uit de inspraakprocedure, is het nodig gebleken het ontwerp-Waterbeheerprogramma ook op een beperkt aantal andere onderdelen aan te passen. De voorstellen voor deze ambtshalve aanpassingen zijn hieronder beschreven.

Voorgestelde aanpassing figuur 7

In het hoofdstuk Waterveiligheid zijn in figuur 7 de nieuwe normvoorstellen voor de primaire waterkeringen weergegeven. Bij deze figuur is vermeld dat over de normvoorstellen van een aantal dijktrajecten nog overleg gaande is. Dit overleg is inmiddels afgerond en daarom wordt voorgesteld in het ontwerp-Waterbeheerprogramma de volgende wijzigingen door te voeren:

- in hoofdstuk 5, paragraaf 5.2 zal op blz. 32, linkerkolom de zin "Over de normvoorstellen voor... t/m ...nog overleg gaande" worden geschrapt;
- in hoofdstuk 5, paragraaf 5.2 zal op blz. 32 figuur 7 (normvoorstellen) worden vervangen door een geactualiseerde versie:

Voorgestelde aanpassing doel planperiode m.b.t. voorzieningenniveau zoetwater

In de hoofdstukken Voldoende water en Schoon water is (in paragraaf 6.4.1 respectievelijk 7.4.1) als doel voor de planperiode opgenomen dat in 2018 het regionale voorzieningenniveau voor zoetwater zal zijn vastgelegd. Conform de deltabeslissing zoetwater behoeft het regionale voorzieningenniveau voor zoetwater echter pas in 2021 vastgelegd te zijn. Daarom wordt voorgesteld in het ontwerp-Waterbeheerprogramma de volgende wijzigingen door te voeren:

- in hoofdstuk 6, paragraaf 6.4.1 zal op blz. 47, rechterkolom in de tabel 'Doelen planperiode' doel nr. 2 gewijzigd worden in "2. Het regionale voorzieningenniveau voor zoetwater is vastgelegd" (N.B. voor doelen waarbij geen jaartal is genoemd geldt automatisch het jaar 2021);
- in hoofdstuk 7, paragraaf 7.4.1 zal op blz. 59, rechterkolom dezelfde aanpassing worden doorgevoerd;
- genoemde aanpassing wordt ook doorgevoerd in hoofdstuk 10 (paragraaf 10.4, blz. 86 / paragraaf 10.5, blz. 90) evenals in Bijlage 1.

Voorgestelde aanpassing doel planperiode m.b.t. ALM-studies

In het hoofdstuk Waterketen is, in paragraaf 8.2.2, als doel voor de planperiode opgenomen dat voor alle assets Asset Lifecycle Management (ALM) studies zullen worden uitgevoerd. Na interne heroverweging is dit doel bijgesteld en daarom worden in het ontwerp-Waterbeheerprogramma de volgende wijzigingen doorgevoerd:

- in hoofdstuk 8, paragraaf 8.2.2 zal op blz. 65, rechterkolom in de tabel 'Doelen planperiode' doel nr. 2 gewijzigd worden in "2. Voor ten minste 50% van de zuiveringskringen zijn Asset Lifecycle Management (ALM) studies uitgevoerd om de investeringsagenda voor deze assets na 2021 te bepalen";
- genoemde aanpassing wordt ook doorgevoerd in hoofdstuk 10 (paragraaf 10.6, blz. 92), in hoofdstuk 11 (blz. 100) en in Bijlage 1.

Voorgestelde aanpassing maatregelenprogramma als gevolg van heroverwegingen

Bij het opstellen van Kadernota en Begroting 2016 heeft een financiële heroverweging plaatsgevonden die op twee onderdelen consequenties heeft voor het maatregelenprogramma van het ontwerp-Waterbeheerprogramma: zowel de nieuwe regionale watersysteemtoetsing (thema Voldoende water) als de uitrol van ISA (thema Waterketen) zijn naar achteren geschoven. Daarom wordt voorgesteld in het ontwerp-Waterbeheerprogramma de volgende wijzigingen door te voeren:

- in hoofdstuk 10, paragraaf 10.4 zal op blz. 84 bij maatregel 22 (Optimalisatie modellering) de planning worden gewijzigd in "2017";
- in hoofdstuk 10, paragraaf 10.4 zal op blz. 84 bij maatregel 23 (Regionale watersysteemtoetsing) de planning worden gewijzigd in "2017-2018";
- in hoofdstuk 10, paragraaf 10.4 zal op blz. 85 bij maatregel 26 (Opstellen plan van aanpak wateropgave (incl. investeringsvoorstel)) worden gewijzigd in "2018-2021";
- in hoofdstuk 11 zal op blz. 98/99 de financiële overzichtstabel worden geactualiseerd:

Omschrijving	Raming 2016	Raming 2017	Raming 2018	Raming 2019	Raming 2020	Raming 2021
Bij Voldoende water:	Was: 360		Was: 60			
Robuust en klimaatbestendig watersysteem	<u>Wordt: 60</u>	Blijft: 360	<u>Wordt: 360</u>	Blijft: 60	Blijft: 60	Blijft: 60
Bij Waterketen:	Was: 203	Was: 117				
Doelmatige waterketen	<u>Wordt: 78</u>	<u>Wordt: 242</u>	Blijft: 90	Blijft: 70	Blijft: 44	Blijft: 0

- in hoofdstuk 11, onder 'Voldoende water' zal op blz. 99 de passage "2016 en 2017" worden gewijzigd in "2017 en 2018".

Voorgestelde aanpassing Bijlage 2

Gebleken is dat in Bijlage 5 op Figuur B per abuis de KRW-score van twee waterlichamen is weggefallen. Deze omissie wordt hersteld en daarom wordt voorgesteld in het ontwerp-Waterbeheerprogramma de volgende wijzigingen door te voeren:

- in Bijlage 2 zal op blz. 119 een nieuwe/volledige versie van Figuur B worden ingevoegd.

Voorgestelde aanpassing Bijlage 5

In Bijlage 5 (Beoordelingskader afvalwaterketen) zijn bij het opstellen van het ontwerp-Waterbeheerprogramma per abuis twee tabellen weggefallen. Deze omissie wordt hersteld en daarom wordt voorgesteld in het ontwerp-Waterbeheerprogramma de volgende wijzigingen door te voeren:

- in Bijlage 5 zullen op blz. 125 de volgende tabellen worden toegevoegd:

Droogweerafvoer algemeen	
Vervuilingswaarde algemeen:	
Vervuilingswaarde afvalwater	150 gram TZV per aangesloten inwoner
Hydraulische afvoernormen algemeen:	
Gemengd stelsel	12 l/h per inwoner (gedurende 10 uur per dag)
Verbeterd gescheiden stelsel	12 l/h per inwoner (gedurende 10 uur per dag)
Gescheiden stelsel	12 l/h (gedurende 10 uur per dag)
Mechanische riolering	12 l/h (gedurende 10 uur per dag)

Regenweerafvoer algemeen^{1, 2}	
Woongebied:	
Gemengd stelsel	0,7 mm/h op grond van maximaal 150 m ² per woning
Verbeterd gescheiden stelsel ³	< 0,3 mm/h en ≤ 4 mm berging op grond van maximaal 150 m ² /w
Bedrijventerreinen:	
Gemengd stelsel	0,7 mm/h
Verbeterd gescheiden stelsel ³	≤0,3 mm/h en ≤ 4 mm berging

1. Het afvoerend oppervlak op grond waarvan de pompoevercapaciteit wordt berekend is het oppervlak zoals dit in het vigerende basisrioleringsplan of vigerende hydraulisch rioleringsmodel is vastgelegd.
2. Van deze uitgangspunten wordt afgeweken als uit een optimalisatiestudie gebleken is dat met een andere oplossing een maatschappelijk voordeel kan worden bereikt en hierover met de gemeente overeenstemming is bereikt. Afspraken dienen vastgelegd te zijn in een afvalwaterakkoord.
3. De kenmerken van een VGS zijn maatwerk. Bij een VGS bij voorkeur een lagere POC dan traditioneel en de berging conform de transportgrootte tot maximaal 4 mm.